

III. Przegląd prawodawstwa

1. PRAWO SKARBOWE

(1. I. — 31. III. 1934 r.) *

I.

Budżet.

Ustawami z dn. 17. I. 1934 (Dz. U. 11/85—89) o dodatkowych kredytach na rok 1933/34 zostały podwyższone subwencje na popieranie eksportu artykułów przemysłowych o 4.000.000 zł, zmniejszone wpływy zwyczajne Państwowego Funduszu Drogowego o 6 milj. zł¹⁾, podwyższone koszty wymiaru i poboru podatków od nieruchomości, lokali i placów budowlanych o 3.580.000 zł oraz podwyższone kredyty na popieranie eksportu artykułów hodowlanych o 7.721.000 zł, a na popieranie obrotu produktami rolniczymi o 6.000.000 zł. Na pokrycie wydatków służą zwiększone wpływy z cła, oszczędności, dochody nieprzewidziane, względnie w ostatniej ustawie wpływy z 10% dodatku do podatku gruntowego i przemysłowego oraz podatku od uboju. Powyższa wydatki wzgl. dopłata ze Skarbu Państwa do Funduszu Drogowego nie powodują zwiększenia ogólnej sumy wydatków, ustalonych w ustawie skarbowej z dn. 28. II. 1933 w kwocie 2.457.980.694 zł. Podobnie także ustawa z dn. 15. III. 1934 (Dz. U. 28/222) podwyższa dopłatę Skarbu Państwa do przedsiębiorstwa „Państwowe Zakłady Wodociągowe na Górnym Śląsku” o 1.250.000 zł, przewidując pokrycie wydatków z oszczędności z wykluczeniem zwiększenia ogólnej sumy wydatków, ustalonych w ustawie skarbowej na rok 1933/34.

W dn. 29. III. 1934 ogłoszona została ustawa skarbowa z dn. 13. III. 1934 na okres od 1. IV. 1934 — 31. III. 1935 (Dz. U. 27/219). Ogólna suma wydatków, wyrażająca się kwotą 2.184.552.590 zł, jest o 273.428.104 zł mniejsza od wydatków, przewidzianych w budżecie na r. 1933/34, zaś ogólna suma dochodów, wyrażająca się

* Dz. U. R. P. 1934, nr. 1—28.

¹⁾ Opłaty od pojazdów mechanicznych oraz opłaty od miejsc w zarobkowych pojazdach mechanicznych o 1.000.000 zł każde, zaś opłaty od materiałów pędnych o 4.000.000 zł.

kwotą 2.136.254.150 zł, jest o 77.322.369 zł wyższa od dochodów, przewidzianych w budżecie na r. 1933/34). Niedobór, wyrażający się kwotą 48.298.440 zł, pokryty będzie z rezerw skarbowych wzgl. w drodze operacji finansowych.

Z wyjątkami przewidzianymi w ustawie wydatki państwowe mogą być dokonywane wyłącznie na te cele i w tych granicach, które zostały ustalone w rubrykach budżetu Państwa. Kredyty, przewidziane w budżecie na r. 1934/35 będą otwierane przez Ministra Skarbu miesięcznie. Otwieranie kredytów nieobjętych budżetem może nastąpić tylko na wniosek Ministra Skarbu, uchwalony w drodze ustawodawczej, pod warunkiem równoczesnego uzyskania wystarczającego pokrycia. Przed uchwaleniem takiego wniosku wolno robić wydatki na cele nieprzewidziane w budżecie, albo na cele przewidziane, lecz w granicach wyższych, niż je budżet określa wzgl. niż na to pozwala ustawa, gdy nastąpiła konieczność natychmiastowego asygnowania sum ze Skarbu. Wydatki takie muszą się opierać na uchwałę Rady Ministrów, która jest obowiązana w terminie tygodniowym ogłosić tę uchwałę w „Monitorze Polskim”, przesłać ją do wiadomości Najwyższej Izby Kontroli i jednocześnie przedłożyć Sejmowi wniosek w sprawie kredytów dodatkowych.

Minister Skarbu ma prawo na wniosek właściwego ministra, wzgl. Marszałków Sejmu i Senatu i Prezesa Najwyższej Izby Kontroli przenosić kredyty między paragrafami, obejmującymi wydatki, związane z normalnym tokiem administracji (bieżące koszty utrzymania i funkcjonowania organów administracji państwowej) w obrębie każdego działu poszczególnych części budżetu zwyczajnego administracji oraz w obrębie każdej części budżetu administracji kredyty ze wszystkich paragrafów na wszystkie paragrafy, obejmujące wydatki niewymienione powyżej (w części dotyczącej Ministerstwa Spraw Wojskowych także na „Rezerwę Zaopatrzenia” wojska i marynarki). Przeniesienia powyżej wymienione dokonywane są za zgodą Prezesa Rady Ministrów. Przeniesienia te nie mogą być dokonywane w celu zwiększenia wydatków na płace. Ponadto Minister Skarbu ma prawo na wniosek właściwego Ministra przenosić kredyty między paragrafami w obrębie planów finansowo-gospodarczych poszczególnych przedsiębiorstw, zakładów, monopolów i funduszy państwowych³⁾, następnie zwiększać wydatki

²⁾ W sumie tej uwzględniona jest pozostałość z wpływu z Pożyczki Narodowej w wys. 175.000.000 zł.6%

³⁾ Wymienione uprawnienia przysługują w odniesieniu do planu finansowo-gospodarczego Funduszu Pracy Prezesowi Rady Ministrów.

w planach finansowo - gospodarczych przedsiębiorstw, zakładów, monopolów i funduszy państwowych ,oraz ustalać nowe wydatki w planach tych nieprzewidziane, o ile zmiany te nie spowodują zmniejszenia wpłaty do Skarbu lub zwiększenia dopłaty ze Skarbu na rzecz danego przedsiębiorstwa, zakładu, monopolu lub funduszu państwowego³), wreszcie zwiększać wydatki na spłatę długów państwowych w miarę uzyskania odpowiedniego pokrycia.

Ustawa upoważnia Ministra Skarbu do zarachowania na dochód budżetu wpływów z likwidacji funduszy państwowych o ile dotyczące ich przepisy ustawowe inaczej nie stanowią. Bezprocentowy kredyt, przysługujący Skarbowi Państwa w Banku Polskim, będzie stanowił w roku budżetowym 1934/35 fundusz obrotowy Skarbu Państwa. Minister Skarbu ma prawo zarachować kwoty, podjęte z tego funduszu, na dochód Ministerstwa Skarbu, zwroty zaś do tego funduszu — jako wydatek tego Ministerstwa

Ustawa upoważnia Ministra Skarbu do udzielania związkom samorządu terytorjalnego i gospodarczego z zapasów kasowych pożyczek na termin nie dłuższy niż 12 miesięcy i do wysokości, nie przekraczającej 20% rocznej sumy podatków, pobieranych przez kasy państwowe na rzecz związków samorządowych jako całości.

Kredyty, przewidziane w budżecie, są ważne do dnia 31. III. 1935. Po tym terminie kredyty na cele budowlane, na rezerwę zapatrzania wojska i marynarki, jak i na cele funduszy państwowych mogą być zużyte w ciągu najpóźniej trzech miesięcy pod warunkami, ustalonymi przez Ministra Skarbu. Ograniczenie ważności kredytów do dnia 31. III. 1935 nie dotyczy kredytów na odpisy i wydatków na rachunek zysku handlowego, przewidzianych lub ustalonych zgodnie z ustawą w planach finansowo-gospodarczych przedsiębiorstw, zakładów i monopolów państwowych oraz sum, wyasygnowanych do dnia 31. III. 1935 z kredytów na wydatki zryczałtowane, wyszczególnione w budżecie. Sumy te mogą być zużyte w ciągu następnego roku budżetowego również na inne wydatki państwowe.

Zasadnicze znaczenie dla całości gospodarki państwowej posiada ustawa z dn. 15. III. 1934 (Dz. U. 28/221), upoważniająca Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy do dnia, na który zostanie zwołany Sejm na najbliższą sesję zwyczajną, w zakresie ustawodawstwa państwowego, z ograniczeniem, zawartem w art. 44 ust. 6 Konstytucji (t. j. z wyłączeniem zmiany samej Konstytucji).

Zestawienie ogólne według grup i części budżetu na rok 1934/35.

A. Administracja — brutto, B. Przedsiębiorstwa i Zakłady, C. Monopole i D. Fundusze — netto.

Liczba części	C z ę ś ć	Wydatki zł	Dochody zł
A. Administracja			
1	Prezydent Rzeczypospolitej	2 802 250	202170
2a	Sejm	6 064 300	229 730
2b	Senat	1 629 140	6 560
3	Kontrola Państwowa	4 869 120	142 500
4	Prezydjum Rady Ministrów	3 128 000	1750
5	Ministerstwo Spraw Zagranicznych	40 217 500	13160 000
6	„ „ Wojskowych	761 700 000	3 818 800
7	„ „ Wewnętrznych	197167 410	22 554 370
8	„ Skarbu	116 316 350	1225109 850 ⁴⁾
9	„ Sprawiedliwości	91 640 000	67 868 000
10	„ Przemysłu i Handlu	40 434 420	17 612 390
11	„ Komunikacji	19 471 000	2 807 000
12	„ Rolnictwa i Reform Rolnych	41 274 300	3 218 750
13	„ Wyznań Relig. i Oświec. Publi.	311 558 130	3 900 320
14	„ Opieki Społecznej	64 664 150	3 000 000
15	„ Poczty i Telegrafów	1216 310	3 330
16	Emerytury i zaopatrzenia	157 000 000	48 000 000
17	Renty inwalidzkie i pensje	102 900 000	
18	Długi państwowe	192 670 000 ^f	
	Razem A.	2156 722 410	1411635 520

⁴⁾ W tem dochody zwyczajne z ogólnego zarządu skarbowego 41.138.400 zł, z danin publicznych 893.453.000 zł (z podatków bezpośrednich 525.200.000 A pośrednich 141.253.000 zł, z cła 125.000.000 zł, z opłat stemplowych i danin pokrewnych 102.000.000 zł) oraz dochody nadzwyczajne 264.495.000 zł (z 6% Pożyczki Narodowej 175.000.000 zł, z danin publicznych 88.820.000 zł). Budżet podaje przewidywane dochody z poszczególnych podatków, mianowicie bezpośrednich (w milj. zł): gruntowych (60), 10% dodatku do podatku gruntowego. (2), od nieruchomości (70), przemysłowego (177), 10% dodatku do podatku, przemysłowego (3), dochodowego (170), nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych (1), wojskowego (0,2), od kapitałów i rent (5,5), od energii elektrycznej (7,5), od uboju (12), — oraz pośrednich: od wina (1,9), piwa (8,124), cukru (93,15), drożdży (10,5), olejów mineralnych (23,172), zapalnicy (0,12), kwasu octowego (0,2), kwasu węglowego (0,8), akcyzowych opłat patentowych (2), — następnie z opłat stemplowych (96), z podatku spadkowego i od darowizn (6), — wreszcie z podatku majątkowego (3), nadzwyczajnej daniny majątkowej (24), 10% nadzwyczajnego dodatku do danin publicznych (61,62) i z daniny lasowej (0,2).

⁵⁾ Długi wewnętrzne: spłata kapitału 17.654.630 zł, spłata odsetek 44.704.120 zł. Długi zagraniczne: spłata kapitału 48.077.470 zł, spłata odsetek 68.860.920 zł. Wypłaty z tytułu poręki: spłata kapitału 12.114.130 zł, spłata odsetek 496.730 zł.

Liczba części	C z ę ś ć	Dopłata ze Skarbu zł	Wpłata do Skarbu zł
4	B. Przedsiębiorstwa i Zakłady		163000
6	b) Polska Agencja Telegraficzna ,		12000
	a) Państwowe Wytwórnice Uzbrojenia .	990 000	
	b) Państwowa Wytwórnia Prochu i Mater -		500000
	c) Państwowe Zakłady Inżynierji	2 410 000	
	d) Państwowe Zakłady Lotnicze	2 400 000	
	e) Państwowe Zakłady Umundurowania		
7	a) Państwowe Zakłady Przem.-Zbożowe		
	b) Państw. Zakł. Wodociągowe na G. Śląsku	1 560 000	
	c) Gazeta Adminstracji i Policji Państwowej		1480
8			
10	a) Przedsiębiorstwa państwowe o kapitale mieszanym i wydzierżawione		1868150
	b) Nadania górnicze i tereny naftowe .		784400
	c) „Polmin” Państw. Fabr. Olejów. Miner.		600000
	d) Państwowa kopalnia węgla „Brzeszcze”		400000
	e) Zjednoczone fabryki związków azotowych w Mościcach i w Chorzowie	591 730	
11			20000000
12			21200000 ⁶⁾)
14	b) Przedsiębiorstwa Państw. Zakładu Higjeny	1174 450	94600
15	Polska Poczta, Telegraf i Telefon, Państw. Zakłady Tele- i fvdjotechniczne		15000000⁷⁾
	Razem B. . . .	9 626 180	60123630
8	C. M o n o p o l e		50 025 C00 ⁸⁾)
			340000000 ⁹⁾)
			220675000 ¹⁰⁾)
			20055000 ¹¹⁾)
			15440000 ¹²⁾)
	Razem C.	—	646195000

⁶⁾ Wpływy brutto 163.952.790 zł.

⁷⁾ Wpływy brutto 178.736.800 zł.

⁸⁾ Wpływy brutto 95.863.000 zł.

⁹⁾ Wpływy brutto 513.450.000 zł

¹⁰⁾ Wpływy brutto 367.533.700 zł.

¹¹⁾ Wpływy brutto 91.907.000 zł.

¹²⁾ Czynsz dzierżawny 13.760.000 zł, ryczałt podatkowy 1.680.000 zł.

Liczba części	C z ę ś ć	Dopłata ze Skarbu zł	Wpłata do Skarbu zł
	D. Fundusze		
4	Fundusz Pracy	10 000 000¹³⁾	—
6	Fundusz Kwaterunku Wojskowego. . .	—	— ¹⁴⁾
8	a) Państwowy Fundusz Kredytowy . . .	—	8 000 000
	b) „ „ Gospodarczy . . .	—	6 100 000
	c) „ „ Budowlany . . .	—	4 200 000
	d) „ „ Rozbudowy Miast	—	— ¹⁵⁾
	e) Specjalny Rachunek Terenowy Rozbudowy Miast	—	—
	f) Fundusz Specjalny Rady Spółdzielczej.	—	—
	g) Fundusz Pomocy Instyt. Kredytowym .	—	—
	h) Państwowy Fundusz Eksportowy . . .	—	—
11	a) Państwowy Fundusz Drogowy . . .	6 100 000¹⁶⁾	—
	b) Drogowy Fundusz Pożyczkowy . . .	—	—
12	Fundusz Obrotowy Reformy Rolnej . . .	1 000 000¹⁷⁾	—
13	a) Taksa administracyjna ogólna . . .	—	—
	b) „ „ szkół artystyczn.	—	—
	c) Fundusz na rzecz szkół zawodowych .	—	—
	d) Państwowe stypendja akademickie. . .	1 104 000	—
	e) Fundusz opłat studenckich	—	— ¹⁸⁾
	Razem D. . .	18 204 000	18 300 000
	Ogółem A + B + C + D. . .	2 184 552 590¹⁹⁾	2 136 254 150²⁰⁾

¹³⁾ Rozchody 112.110.000 zł, wpływy 102.110.000 zł, w tem z opłat 53.916.751 zł, z lokat Funduszu Inwestycyjnego 20.000.000 zł.

¹⁴⁾ Rozchody i wpływy 15.050.000 zł; wpływy z podatku od lokali 9.100.000 zł.

¹⁵⁾ Rozchody i wpływy 12.000.000 zł; w tej samej wysokości preliminowane są wpływy z podatków od lokali i placów budowlanych.

¹⁶⁾ Rozchody 21.913.000 zł, w tem spłata pożyczek i zobowiązań 15.000.000 zł; wpływy 15.813.000 zł, w tem opłaty od pojazdów mechanicznych i niektórych konnych 4.411.000 zł, od materiałów pędnych 8.188.000 zł, od reklam 15.000 zł, od pojazdów używanych do zarobkowego przewozu ciężarów 118.000 zł, od miejsc w zarobkowych pojazdach mechanicznych 1.016.000 zł.

¹⁷⁾ Rozchody 27.698.000 zł, wpływy 26.698.000 zł.

¹⁸⁾ Rozchody i wpływy 8.400.000 zł.

¹⁹⁾ W tem wydatków nadzwyczajnych 81.291.970 zł, głównie dla Min. Spraw Wojskowych (budownictwo), Min. Przemysłu i Handlu (budowa portu w Gdyni) i Min. Skarbu (dopłata na rzecz państwowych instytucji finansowych w związku z kosztami konwersji pożyczek, pomoc Skarbu Państwa przy zawieraniu układów konwersyjnych wierzytelności rolniczych).

²⁰⁾ W tem dochodów nadzwyczajnych 266.299.800 zł.

II.

Wydatki.

W okresie sprawozdawczym ogłoszono szczególnie liczne postanowienia z zakresu wydatków osobowych. Przewszystkiem wymienić wypada ustawę z dn. 10. III. 1934 (Dz. U. 26/201), na mocy której Prezydent Rzeczypospolitej po ustąpieniu z piastowanego urzędu otrzymuje dożywotnie uposażenie honorowe w wysokości, przewidzianej dla grupy I uposażenia zasadniczego funkcjonarjuszów państwowych. Następnie przytoczyć należy R. P. N. I K. z dn. 9. I. 1934 (Dz. U. 4/27), wydane w porozumieniu z M. S., o zasadach zaszeregowania funkcjonarjuszów Kontroli Państwowej, o dodatkach funkcyjnych, lokalnych i służbowych oraz terminie płatności uposażenia i umundurowaniu niższych funkcjonarjuszów Kontroli Państwowej, oraz R. R. M. z dn. 28. I. 1934 (Dz. U. 9/73) o wynagrodzeniu Prezesa i członków Trybunału Kompetencyjnego. Z dalszych przepisów dotyczą wydatków osobowych wojskowych R. M. S. Woj. z dn. 20. I. 1934 (Dz. U. 8/68—70) w sprawie wykonania R. P. R. z dn. 28. X. 1933 o uposażeniu wojska, w sprawie dodatku na mieszkanie i dodatku na składowe dla żołnierzy w czasie wojny, mobilizacji lub grożącego Państwu niebezpieczeństwa oraz w sprawie wyekwipowania oficerów i chorążych rezerwy, powołanych na ćwiczenia wojskowe). Uposażeń funkcjonarjuszów państwowych dotyczą R. R. M. z dn. 20. I. 1934 (Dz. U. 8/63) w sprawie terminu płatności uposażeń i R. R. M. z dn. 6. III. 1934 (Dz. U. 22/165) o zasiłku wyrównawczym dla prowizorycznych funkcjonarjuszów państwowych. R. R. M. z dn. 20. I. 1934 (Dz. U. 8/65) zmieniło niektóre postanowienia R. R. M. z dn. 19. XII. 1933 o zasadach zaszeregowania oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej do grup uposażenia oraz o dodatkach lokalnych i ^{służbowych}). W sprawie zaopatrzenia emerytalnego prowizorycznych funkcjonarjuszów państwowych wydane zostało R. R. M. z dn. 20. I. 1934 (Dz. U. 8/64). O. M. S. z dn. 20. II. 1934 (Dz. U. 20/160) ogłasza jednolity tekst ustawy z dn. 11. XII. 1923 o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych. — Na mocy

²¹⁾ W sprawie ulg dla osób wojskowych i ich rodzin przy przejazdach kolejami państwowymi zob. poz. 76.

²²⁾ W sprawie ulg dla funkcjonarjuszów państwowych, sędziów i prokuratorów, oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej przy przejazdach kolejami państwowymi zob. poz. 79 i 80; w sprawie pomocy lekarskiej dla powyższych osób, członków ich rodzin oraz emerytów zob. poz. 81.

R. M. O. S. i M. S. z dn. 13. II. 1934 (Dz. U. 18/141)1 w sprawie zaopatrzenia pieniężnego inwalidów z oddziałów ukraińskich mogą osoby, posiadające obywatelstwo polskie, które, biorąc udział w oddziałach ukraińskich, w walkach orężnych z Wojskiem Polskiem, doznały w czasie od 1. XI. 1918 do 1. VI. 1919 uszkodzenia zdrowia, zgłaszać roszczenia do zaopatrzenia pieniężnego w ciągu jednego roku od dnia ogłoszenia rozporządzenia²³).

Z dalszych przepisów, dotyczących wydatków osobowych, przytoczyć należy R. M. S. z dn. 27. I. 1934 w sprawie zmiany R. M. S. z dn. 13. I. 1933 o stosunku służbowym, uposażeniu i zaopatrzeniu emerytalnem pracowników „Polskiego Monopolu Tytoniowego”, „Państwowego Monopolu Spirytusowego” i „Polskiego Monopolu Solnego”- (Dz. U. 9/77), R. M. S. z dn. 1. I. 1934 (Dz. U. 4/23—26) o stosunku służbowym i uposażeniu pracowników przedsiębiorstw „Polskie Koleje Państwowe” wzgl. „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”, R. R. M. z dn. 28. I. 1934 o zaopatrzeniu emerytalnem i odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” (Dz. U. 9/74), R. R. M. z dn. 20. I. 1934 (Dz. U. 8/66—67) o ustanowieniu tabeli stanowisk i o uposażeniu funkcjonarjuszów administracji lasów państwowych, wreszcie R. R. M. z dn. 28. III. 1934 o zasiłku wyrównawczym dla prowizorycznych funkcjonarjuszów administracji lasów państwowych (Dz. U. 28/224).

Dziedziny wydatków rzeczowych dotyczą R. M. Spr. z dn. 15. III. 1934 (Dz. U. 23/175) w sprawie kosztów utrzymania w więzieniach i aresztach osób tymczasowo aresztowanych i osób skazanych²⁴) oraz ustawa z dn. 5. III. 1934 (Dz. U. 25/181) o umorzeniu pożyczek, udzielonych na odbudowę budynków, zniszczonych lub uszkodzonych przez powódź 1927 r.

W zakresie funduszy w wymienić wypada R. M. O. S. z dn. 15. III. 1934 (Dz. U. 22/166—168) w sprawie regulaminu Zarządu Głównego i zarządów obwodowych Funduszu Bezrobocia, w sprawie przekazania czynności zniesionych państwowych urzędów pośrednictwa pracy i opieki nad wychodźcami Funduszowi Bezrobocia i o biurach pośrednictwa pracy Funduszu Bezrobocia.

²³) W sprawie dopłat za porady lekarskie itd. dla członków rodzin inwalidów wojennych zob. poz. 71. — W sprawie zawieszenia wypłaty zasiłków osobom, na rzecz których podjęto na podstawie umowy z Rzeszą Niemiecką z dn. 11. VI. 1931 wypłatę rent z tytułu ubezpieczeń społecznych, zob. poz. 62.

²⁴) W więzieniach 1 zł dziennie, w tem koszty żywienia 45 gr; w aresztach gminnych koszty żywienia 60 gr dziennie.

Pozatem zasługuje na uwagę ustawa z dn. 10. III. 1934 w sprawie zmian w ustawie z dn. 9. III. 1932 o Funduszu Obrotowym Reformy Rolnej (Dz. U. 26/200) Nowa ustawa uchyla dotychczasowy podział Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej na cztery części i traktuje Fundusz jako jedną całość. Ustawa wyszczególnia wartości tworzące Fundusz, wydatki, jakie z Funduszu będą pokrywane oraz pożyczki, jakie z Funduszu mogą być udzielane. Państwowy Bank Rolny ma, jak dotąd, prawo zaciągać na rzecz Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej pożyczki na warunkach, zatwierdzanych każdorazowo przez Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Ministra Skarbu z zabezpieczeniem zwrotu tych pożyczek na należnościach i wpływach Funduszu. Pozatem Minister Rolnictwa i Reform Rolnych ma prawo celem uchronienia od strat Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej nabywania w imieniu Skarbu Państwa wszelkich nieruchomości, a także prawo zbywania i obciążania tych nieruchomości na warunkach, przez siebie ustalanych. Minister Rolnictwa i Reform Rolnych ma prawo z sum Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej i na cele tego Funduszu wykupywać z widnej ręki i na giełdzie obligacje państwowej renty ziemskiej oraz wykupywać przedterminowo skrypty dłużne Skarbu Państwa. Zaznaczyć należy również, że według nowych przepisów oprocentowanie pożyczek z Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej nie może przekraczać łącznie z kosztami administracyjnymi 4 1/2 od sta w stosunku rocznym²⁵). Należności Funduszu mogą być konwertowane w jedną pożyczkę z Funduszu. Suma pożyczki konwersyjnej obliczona będzie w wysokości konwertowanych należności Funduszu łącznie z zaległymi ratami i procentami. Termin spłaty pożyczki konwersyjnej nie może być dłuższy, niż lat 60, licząc od dnia dokonania konwersji.

III.

Dochody.

W dziedzinie opłat skarbowo-administracyjnych ogólnych, mianowicie od podań i świadectw, wydano w okresie sprawozdawczym R. M. P. i H. z dn. 17. I. 1934 (Dz. U. 13/109) w sprawie opłaty stemplowej od świadectw wioślarskich²⁶) oraz R. M. O. S. z dn. 30. XI. 1933, wydane w porozumieniu z M. S., o opłatach za zezwolenie na przewóz i ekshumację zwłok ludzkich

²⁵) Dotychczas 5 od sta.

²⁶) Opłata stemplowa 5 zł, zaświadczony odpis lub wypis 2 zł.

(Dz. Li. 15/119)". — Co się tyczy opłat specjalnych, to wymienić należy ustawę z dn. 10. III. 1934 (Dz. li. 26/200), przewidującą w art. 1 p. 22 opłaty za nadzór nad parcelacją prywatną w wys. 1 % ceny sprzedażnej parcelowanych gruntów, R. M. S. z dn. 8. I. 1934 (Dz. U. 11/91 i 92) w sprawie opłat za prace katastralne, E. M. S., S. Z. oraz Spr. z dn. 19. I. 1934 (Dz. U. 16/131), dotyczące zwrotu opłat, uiszczonych na zabezpieczenie kosztów Mieszanego Trybunału Rozjemczego polsko-niemieckiego w Paryżu (28 zł za każde 100 fr. fr.), R. M. P. i H. z dn. 30. I. 1934 (Dz. U. 13/110), ustalające wynagrodzenie komisji szacunkowych, powoływanych do ustalenia wartości majątku spółek akcyjnych²⁸⁾, R. M. K. z dn. 30. X. 1933 (Dz. U. 3/9), ustanawiające takse egzaminacyjną za stwierdzenie kwalifikacji potrzebnych do wykonywania zawodu żeglarskiego²⁹⁾, wreszcie R. M. O. S. z dn. 15. III. 1934 (Dz. U. 22/168), ustanawiające na rzecz biur pośrednictwa pracy Funduszu Bezrobocia opłaty od pracodawców, korzystających z pośrednictwa biur³⁰⁾. — R. M. S. W. z dn. 27. II. 1934 (Dz. U. 18/144) przewiduje w § 9 opłaty 40 zł za egzaminy na sekretarzy gminnych.

W dziedzinie dochodów z własnego gospodarstwa dotyczy nieruchomości majątku państwowego przedewszystkiem ustawa z dn. 5. III. 1934 (Dz. U. 24/178). Ustawa umożliwia ustalenie planów parcelacyjnych także za lata 1935 i 1936 z uwzględnieniem możliwości finansowych Państwa niezależnie od postanowień ustawy o wykonaniu reformy rolnej. Termin ogłoszenia planu parcelacyjnego na rok 1935 przedłużony został do dn. 1. IV. 1934. — R. R. M. z dn. 26. III. 1934 o ustaleniu planu parcelacyjnego na r. 1935 (Dz. U. 28/223) przeznaczają na cele reformy rolnej 20.000 ha gruntów państwowych i Państwowego Banku Rolnego (głównie w okręgach ziemskich lubelskim i wołyńskim)

²⁷⁾ Opłata stemplowa 40 wzgl. 60 zł, a w razie ekshumacji i przewozu zwłok do innej miejscowości 80 zł.

²⁸⁾ 1 zł od 1000 zł wartości aktywów, ewentl. więcej, najmniej 600 zł; przewodniczących wyznacza Minister z pośród urzędników działu Ministerstwa Przemysłu i Handlu. — Odnośnie opłat patentowych oraz za nadzór nad kotłami parowymi i zbiornikami pod ciśnieniem zob. poz. 226, 139 i 140.

²⁹⁾ 30 zł (§ 4); takse wpłaca się gotówką do Kasy Skarbowej na rachunek Ministerstwa Komunikacji.

³⁰⁾ Opłata wynosi w razie przyjęcia do pracy artysty widowiskowego, służby domowej wzgl. innych pracowników — 5% wynagrodzenia za okres do miesiąca, 2 zł, a w ostatnim przypadku 50, 35 lub 20 gr od osoby zależnie od ilości pracowników jednocześnie przyjętych.

oraz 100.000 ha gruntów prywatnych. — W sprawie zakresu stosowania wzgl. wykonania R. P. R. z dn. 28. X. 1933 o przejęciu na własność Państwa gruntów za niektóre należności pieniężne wydane zostały R. M. S., R. i R. R. oraz S. W. z dn. 23. XII. 1933 (Dz. U. 1934 5/35) oraz R. M. R. i R. R., S., S. W. i Spr. z dn. 12.1. 1934 (Dz. U. 5/36)³¹⁾.

Tabele stanowisk oraz przepisy o uposażeniu funkcjonariuszów administracji lasów państwowych ogłaszają R. R. M. z dn. 20. I. 1934 (Dz. U. 8/66 i 67).

R. M. S. z dn. 9. III. 1934 w sprawie zmian w R. M. S. z dn. 26. VI. 1933 o zasadach udzielania pomocy instytucjom, zawierającym układy z dłużnikami w zakresie wierzytelności rolniczych (Dz. U. 23/173) zawiera szereg uprawnień Banku Akceptacyjnego Sp. Akc. (ustalenie najwyższych norm obciążenia hipotecznego dla gospodarstw wiejskich do 25 ha, określenie, jakie zobowiązania należy uważać za krótkoterminowe³²⁾, decyzje o zmniejszeniu pomocy Skarbu Państwa).

W łączności z dziedziną publicznych środków komunikacyjnych, a w szczególności dróg państwowych i komunalnych pozostaje ustawa z dn. 5. III. 1934 (Dz. U. 27/218) w sprawie ratyfikacji konwencji o sposobie opodatkowania obcokrajowych pojazdów mechanicznych, podpisana w Genewie dn. 30. III. 1931³³⁾.

R. M. P. i T., S. i S. W. z dn. 1. III. 1934 (Dz. U. 23/171) ustala wartość znaczków pocztowych, wprowadzonych do opłaty urzędowych przesyłek listowych, zwyczajnych i poleconych, na rok budżetowy 1934/35 w wys. 1 wzgl. 2 gr³⁴⁾.

³¹⁾ W sprawie opłat za kwatery stałe wzgl. za mieszkania funkcjonariuszów państwowych w budynkach państwowych zob. poz. 61 i 82. — W sprawie odstąpienia gruntów państwowych zob. poz. 4 i 170.

³²⁾ Układ konwersyjny może być zawarty, jeżeli suma zobowiązań krótkoterminowych wynosi co najmniej 15% szacunku gospodarstwa, pomimo że ogólne zadłużenie dłużnika nie przekracza 35% szacunku gospodarstwa (ponad 100 ha).

³³⁾ W sprawie spławu materiałów drzewnych na rzekach granicznych zob. poz. 210 i 211. — W sprawie niektórych morskich opłat portowych zob. poz. 10.

³⁴⁾ Pozatem dotyczą ordynacji pocztowej poz. 75, protestowania weksli przez urzędy pocztowe poz. 234, ratyfikacji konwencji telekomunikacyjnej poz. 195, umów Światowego Związku Pocztowego poz. 29. — W sprawie stosunku służbowego i uposażenia pracowników przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” zob. poz. 25 i 26.

R. M. K. z dn. 29. XI. 1933 (Dz. U. 1934 13/102) zmienia nazwę Państwowa Rada Kolejowa na Państwowa Rada Komunikacyjna³⁵).

Komunikacji lotniczej z zagranicą dotyczy R. M. K. z dn. 14. III. 1934, wydane w poroz. m. i. z M. S. (Dz. U. 28/225)³⁶).

W dziedzinie monopolu państwowych wydano szereg postanowień. Licznym zmianom uległy przepisy, dotyczące stosunku służbowego, uposażenia i zaopatrzenia emerytalnego pracowników m. i. „Polskiego Monopolu Solnego”, na skutek R. M. S. z dn. 27. I. 1934 (Dz. U. 9/77).

Niektóre zmiany w taryfie wyrobów tytoniowych wprowadziło R. M. S. z dn. 17. II. 1934 (Dz. U. 16/132). Normy szacunku i ceny wykupu krajowego surowca tytoniowego, wyprodukowanego w 1934 r. podaje R. M. S. z dn. 16. I. 1934 (Dz. U. 6/45). Ceny wahają się od 25 gr do 5,70 zł za 1 kg³⁷).

Zmiany w R. M. S. z dn. 10. IX. 1932, zawierającym przepisy wykonawcze do R. P. R. z dn. 11. VII. 1932 o monopolu spirytusowym, wprowadza R. M. S. z dn. 30. XII. 1933 (Dz. U. 1934 3/12). Należy zaznaczyć, że przepisów określających moc wódek gatunkowych (zasadniczo od 25 do 45%) oraz pojemność odpowiednich naczyń (1—0,1 l), nie stosuje się do wyrobów, przeznaczonych na wywóz zagranicę. Wyroby te mogą być dowolnej mocy i mogą być nalewane do naczyń o dowolnej pojemności po uprzednim zgłoszeniu tych czynności urzędowi skarbowemu. Poza to zmiany dotyczą głównie części VIII rozporządzenia wykonawczego, przyczem na uwagę zasługuje nowe postanowienie, obowiązujące przedsiębiorstwa detalicznej sprzedaży napojów alkoholowych³⁸) do przyjmowania od konsumentów zwrotnych butelek po wyrobach monopolowych, wypłacania konsumentom za te butelki cen, określanych przez Ministra Skarbu, i dostarczanie tych butelek

³⁵) W sprawie stosunku służbowego, uposażenia, zaopatrzenia emerytalnego i odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” zob. poz. 23,24 i 74; w sprawie ulg przy przejazdach kolejami państwowymi zob. poz. 79 i 80; w sprawie aktu dodatkowego do konwencji, dotyczącej przewozu towarów kolejami żelaznymi zob. poz. 204/5.

³⁶) W sprawie żeglugi powietrznej z Rzeszą Niemiecką zob. poz. 117/118.

³⁷) W sprawie pożyczki tytoniowej włoskiej z 1924 r. (poz. 47/48) zob. część IV niniejszego przeglądu. — W sprawie stosunku służbowego, uposażenia i zaopatrzenia emerytalnego pracowników „Polskiego Monopolu Tytoniowego” zob. poz. 77. — Konwencji Opiumowej dotyczy poz. 21.

³⁸) Z wyjątkiem zakładów restauracyjnych, uiszczających opłaty paten-towe według stawek dla klasy I i II miejscowości.

Państwowemu Monopolowi Spirytusowemu; za czynności te przedsiębiorcy otrzymywać będą prócz zwrotu cen za butelki prowizję, ustaloną przez Ministra Skarbu. Ceny, prowizję oraz warunki ustalać będzie Minister Skarbu w drodze osobnych zarządzeń, ogłaszanych w „Monitorze Polskim”. — R. M. S. z dn. 12. I, 1934 (Dz. U. 6,43) ustala podstawowe ceny za spirytus dostarczony w kampanji 1933/34. Ceny są bez wyjątku nieco obniżone i wynoszą od 62,87 zł (woj. poznań.) do 80,12 zł (woj. wileńskie).³⁹⁾

R. M. S. z dn. 16. I. 1934 (Dz. U. 7/55) uchyliło przepisy, dotyczące sprzedaży zapałek, zawarte w R. M. S. z dn. 31. I. 1931 w sprawie wykonania ustawy o monopolu zapałczanym.

W dziedzinie podatków pośrednich od wydatków wydano w okresie sprawozdawczym jedynie R. M. S. z dn. 15. I. 1934 (Dz. U. 7/54) w sprawie wyznaczenia i rozdziału ostatecznych kontyngentów cukru na czas od 1. X. 1933 do 30. IX. 1934 oraz R. M. S. z dn. 14. III. 1934 (Dz. U. 24/180) w sprawie wyłączenia z kontyngentu zasadniczego cukrowni nadwyżki zapasu z ubiegłych okresów.

W dziedzinie ceł czyli podatków od obrotu towarowego służy na uwagę R. M. S. z dn. 8. III. 1934 (Dz. U. 23/172),; obniżające do 31. V. 1934 opłatę manipulacyjną od jabłek świeżych, pomarańczy i mandarynek do 5 %, a od cytryn do 2 % cła dla towarów przywożonych drogą morską przez porty polskiego obszaru celnego, o ile towary te nabyto na istniejących w tych portach targach-aukcjach, zorganizowanych na zasadzie obowiązujących przepisów, dotyczących wystaw i targów gospodarczych. Poza to przytoczyć należy R. R. M. z dn. 10. III. 1934 (Dz. U. 21/162), uchylające z dn. 15. III. 1934 zakaz przywozu towarów, pochodzących lub przychodzących z Rzeszy Niemieckiej, zarządzony R. R. M. z dn. 11. X. 1933⁴⁰⁾. — W sprawie obniżenia ceł wywozowych na niektóre artykuły gdańskie wydane zostało R. M. S. z dn. 16. III. 1934 (Dz. U. 28/227)⁴¹⁾. — Wysokość opłat statystycznych ustala R. R. M. z dn. 20. I. 1934 (Dz. U. 13/100) o zmianie R. R. M. z dn. 11. IV. 1930 w sprawie statystyki celnej. Opłaty wynoszą od 0,25 gr od każdego rozpoczętych 1000 kg i dochodzą do 5 gr za 100 kg,

³⁹⁾ W sprawie stosunku służbowego, uposażenia i zaopatrzenia emerytalnego pracowników „Państwowego Monopolu Spirytusowego” zob. poz. 77.

⁴⁰⁾ Poza to dotyczą przywozu bez cła poz. 122, ulg celnych poz. 94 i 181, zwrotu cła poz. 11, 93, 141 i 228 (zboża, produkty przemiału i sód).

⁴¹⁾ Odnośnie traktatów, konwencji, porozumień i protokółów w sprawach handlowych zob. poz. 31 (Australja), 33, 214 i 215 (Czechosłowacja), 196 (Norwegia), 197 (Szwecja), 209 (Z. S. R. R.) i 212 (Belgia—Luksemburg).

przyczem niskie stawki przewidziane są dla towarów, przywożonych lub wywożonych drogą morską.

W sprawie zryczałtowania podatku przemysłowego od obrotu dla drobnych przedsiębiorstw wydane zostało R. M. S. z dn. 30. I. 1934 w, porozumieniu z M. P. i H. (Dz. U. 13/111). W roku podatkowym 1934 podatek przemysłowy od obrotu będzie pobrany w formie ryczałtu od określonych przedsiębiorstw handlowych 2—4 kategorii i przemysłowych 6—8 kategorii, których przeciętny prawomocny obrót w stosunku rocznym ustalony za lata podatkowe 1930 i 1931 nie przekroczył kwoty zł 45.000 oraz od określonych przedsiębiorstw przemysłowych 8 kategorii, o ile zatrudniają nie więcej, niż jednego najemnego pracownika. Wyłączone od opłaty podatku zryczałtowanego są przedsiębiorstwa, powstałe po dniu 31. XII. 1930, przedsiębiorstwa sprawozdawcze, przedsiębiorstwa, prowadzące prawidłowe lub uproszczone księgi handlowe, oraz przedsiębiorstwa, których przeciętny obrót towarami, podlegającymi scalonemu podatkowi przemysłowemu, przekraczał w latach 1930 i 1931 — 50% ogólnego obrotu tych przedsiębiorstw. Rozporządzenie podaje taryfę podatku zryczałtowanego w 13 grupach (przeciętnie 1% w każdej grupie przeciętnego rocznego obrotu). Dla określonych przedsiębiorstw przemysłowych 8 kategorii, zatrudniających nie więcej, niż jednego najemnego pracownika, zryczałtowany podatek wynosi 16 zł. Do podatku zryczałtowanego pobiera się 10% dodatek w myśl ustawy z dn. 12. II. 1931. Wyłączone zostają z pośród przedsiębiorstw, podlegających zryczałtowanemu podatkowi, przedsiębiorstwa, których obroty za rok 1932 lub 1933 przewyższały conajmniej o 50% przeciętne obroty tych przedsiębiorstw za lata 1930 i 1931. Zryczałtowany podatek, obliczany dla przedsiębiorstw, które prowadzą handel towarami, podlegającymi scalonemu podatkowi przemysłowemu i których przeciętny obrót temi towarami nie przekraczał za lata 1930 i 1931 50% ogólnego obrotu, obniża się o 20%. Zryczałtowany podatek płatny jest w czterech równych ratach 15. IV., 15. VII., 15. X. i 15. XII. 1934.

R. M. S. z dn. 13. I. 1934 (Dz. U. 6/44) obniża stawkę scalonego podatku przemysłowego od cukru od dn. 1. I. 1934 z 3,6% na 3,35%. W sprawie obliczenia i poboru nadzwyczajnej daniny matjątkowej w 1934 r. wydane zostało R. M. S. z dn. 24. II. 1934 (Dz. U. 16/133). W II grupie kontyngentowej cała należność — obliczona według obrotu — płatna jest do 30. VI. 1934.

W dziedzinie podatków bezpośrednich przychodowych i dochodowego wydano w okresie sprawozdawczym tylko kilka postanowień. Na zasadzie R. M. S. z dn. 14. II.

1934 (Dz. U. 16/133) płatna jest cała należność nadzwyczajnej daniny majątkowej w 1934 r. w III grupie kontyngentowej — obliczana według przychodu wzgl. wartości czynszowej nieruchomości — do dn. 31. VIII. 1934.

Na zasadzie R. M. S. z dn. 24. II. 1934 (Dz. U. 16/133) płatna jest należność nadzwyczajnej daniny majątkowej w 1934 r. w I grupie kontyngentowej do 30. IV. 1934 w formie zaliczki w wys. 11% wzgl. 22% podatku gruntowego bez degresji wzgl. progresji, zaś do 15. XI. 1934 reszta należności⁴²⁾.

Termin do składania przez osoby fizyczne i spadki wakujące zeznań o dochodzie, przewidziany w ustawie o podatku dochodowym, przesunęło R. M. S. z dn. 3. I. 1934 (Dz. U. 3/13) z dn. 1. III. do dn. 1. V. 1934.

W dziedzinie podatków majątkowych przytoczyć należy R. M. S. z dn. 15. XI. 1933 (Dz. U. 1934 5/34) w sprawie wymiaru podatku spadkowego i od darowizn na obszarze b. dzielnicy ros. Gdy majątek spadkowy znajduje się częściowo na obszarze b. dzielnicy ros., a częściowo w innej dzielnicy, lub znajduje się zagranicą, wymierzenie podatku należy do izby skarbowej.

W sprawie obliczenia i poboru nadzwyczajnej daniny majątkowej w 1934 r. — pobieranej wzamian za umorzone kwoty podatku majątkowego, a obliczanej według podatku gruntowego, według obrotu oraz według przychodu z nieruchomości — wydane zostało R. M. S. z dn. 24. II. 1934 (Dz. U. 16/133)⁴³⁾.

IV.

Kredyt; publiczny.

Na zasadzie ustawy z dn. 10. III. 1934 (Dz. U. 26./200) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych ma prawo z sum Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej i na cele tego Funduszu wykupywać z wolnej ręki i na giełdzie obligacje państwowej renty ziemskiej.

Na podstawie ustawy z dn. 24. III. 1933 zarządziły R. M. S. z dn. 16. I. i 10. II. 1934 (Dz. U. 5/37 i 13/112) wypuszczenie biletów skarbowych serji V i VI z 3 i 6 miesięcznymi terminami płatności w odcinkach po 1.000 i 10.000 zł do wysokości po 50 milionów zł. Oprocentowanie wynosi zależnie od terminu

⁴²⁾ W sprawie opłat katastralnych zob. poz. 91 i 92.

⁴³⁾ Administracji skarbowej dotyczy poz. 230 (załącznik podaje granice urzędów skarbowych w Bydgoszczy i Poznaniu). — W sprawie postępowania egzekucyjnego władz skarbowych zob. poz. 78. sprawie przejmowania nieruchomości na własność Państwa za niektóre należności pieniężne (zaległości podatkowe) zob. poz. 35 i 36.

płatności $4^{1/2}$ -wzgl. 5% w stosunku rocznym; odsetki płatne są zgóry przez potrącenie od wartości imiennej biletów.

Na skutek ustawy z dn. 5. III. 1934 (Dz. U. 24/177) skreślony został w ustawie z dn. 24. III. 1933 przepis o wypuszczaniu biletów skarbowych „w serjach”. Wysokość oprocentowania biletów skarbowych ustala Minister Skarbu w drodze obwieszczeń, ogłaszanych w „Monitorze Polskim”. Na tej podstawie zarządziło R. M. Ś. z dn. 27. III. 1934 (Dz. U. 28 229) wypuszczenie biletów skarbowych z 3 i 6 miesięcznymi terminami płatności w odcinkach po 100, 500, 1.000, 10.000 i 50.000 zł. Wysokość oprocentowania będzie ogłoszona w „Monitorze Polskim”. Odsetki będą płatne zgóry przez potrącenie od wartości imiennej biletów.

Na zasadzie ustawy z dn. 10. III. 1934 (Dz. U. 26/200) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych ma prawo z sum Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej i na cele tegoż Funduszu wykupywać przedterminowo skrypty dłużne Skarbu Państwa.

W zakresie długów zagranicznych stałych ogłoszony został Układ między Rzeczcią/pospolitą Polską a Królestwem Włoch, podpisany w Warszawie, dnia 30. X. 1933 w sprawie czasowej zmiany postanowień układu polsko-włoskiego z dnia 10. III. 1924. dotyczącego 7% pożyczki tytoniowej (Dz. U. 7/47/48). Na zasadzie układu zawieszają się aż do czasu nowego układu wpłaty na Fundusz Rezerwowy pożyczki dwóch rat po 6.000.000 lir każda, należnych 1. V. i 1. XI. 1933 oraz przyznaje się Rządowi Rzeczypospolitej Polski prawo podjęcia z rezerw nagromadzonych na Funduszu Rezerwowym⁴⁴⁾ kwot potrzebnych na obsługę (umorzenie i odsetki) pożyczki w terminach płatności 1 XI. 1933, 1. V. i 1. XI. 1934.

W zakresie długów zagranicznych płynnych wydane zostało R. M. Ś. z dn. 27. III. 1934 (Dz. U. 28/229) zarządzające wypuszczenie z dniem 5. IV. 1934 biletów skarbowych z 3 i 5 tygodniowymi oraz 3 miesięcznymi terminami płatności w odcinkach po 1.000.000 i 5.000.000 franków francuskich. Obieg tych biletów skarbowych nie może przekroczyć równowartości 20.000.000 zł. Wysokość oprocentowania ustalać będzie każdorazowo Minister Skarbu przy poszczególnych transakcjach sprzedaży tych biletów przez Bank Polski. Odsetki będą płatne zgóry przez potrącenie od wartości imiennej biletów. Bilety będą wykupywane bez żadnych ograniczeń i potrąceń aż do czasu ich przedawnienia wyłącznie przez Bank Polski w Warszawie lub Bank Francusko-Polski (Banque Franco-Polonaise) w Paryżu.

Dr. Roch Knapowski (Poznań).

⁴⁴⁾ Na dzień 30. VI. 1933: 175.963.700 lir.

2. PRAWO KARNE I PROCES KARNY.

Niniejszy referat nawiązuje bezpośrednio do referatu, umieszczonego w zeszłorocznym przedwakacyjnym (trzecim) zeszycie „Ruchu” i obejmuje okres czasu od 26. 4. 1933 do 13. 4. 1934 (numery Dz. Ust. od 29/33 do 31/34 włącznie).

W porównaniu z latami poprzednimi materiały jest mniej obfite. Nowości, które należy wymienić, są następujące:

1. **Organizacja zakładów dla niepoprawnych przestępców** (rozp. Ministra Sprawiedl. z 15. 1. 1934 — Dz. Ust. Nr. 5, poz. 38).

Przepisy ważne, bo nadają dalszą treść postanowieniom k. k. w tym przedmiocie.

Do składu osobowego zakładu należą: dyrektor (wymagane wyższe wykształcenie), kierownicy działów pracy i administracyjno-gospodarczego, nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących i zawodowych (od tych wszystkich wymaga się co najmniej średniego wykształcenia), lekarze i kapelani, wreszcie niżsi funkcjonariusze (co najmniej szkoła powszechna i odpowiednie wykształcenie zawodowe).

Rada Zakładowa (dyrektor, kierownicy poszczególnych działów, nauczyciele, lekarz i kapelan) ustala segregację umieszczonych w zakładzie i postępowanie z nimi zależnie od segregacji, dokonywa podziału na grupy według systemu progresywnego, udziela ulg i nagród oraz nakłada kary dyscyplinarne, ustala metody i zakres nauczania i pracy.

Komitety opiekuńcze (prokurator, sędzia, trzech przedstawicieli społeczeństwa i dyrektor zakładu) współdziałają z władzami zakładu co do postępowania z umieszczonymi tamże, decydują po zaciągnięciu opinii Rady Zakładowej o udzieleniu urlopu (p. niżej), przedstawiają sądom perjodyczne opinie o stanie niebezpieczeństwa umieszczonych w zakładzie i składają wnioski o ich uwolnienie lub przedłużenie pobytu w zakładzie.

Naczelnie kierownictwo i nadzór nad zakładami służy Ministrowi Sprawiedliwości (on mianuje cały skład osobowy z wyjątkiem niższych funkcjonariuszy, których mianuje dyrektor), a przedstawicielom prokuratury oraz inspektorom straży więziennej służy nadzór w zakresie, określonym co do więzień.

Umieszczeni w zakładzie dzielą się na trzy grupy. Wyższe z nich zwiększają stopniowo uprawnienia i ulgi. Przejście do wyższej grupy lub degradacja do niższej zależą od sprawowania się w zakładzie.

Praca (rzemieślnicza, ogrodnicza lub rolna) jest obowiązkowa, zwolnienie tylko na mocy orzeczenia lekarskiego. Wyjątkowo można dozwolnić na pracę, zdeorganizowaną w zakładzie, o ile pracownik posiada własne narzędzia i można otrzymać zamówienia. Przy wyznaczaniu pracy uwzględnia się czynniki indywidualne (zdrowie, uzdolnienie, zamiłowania, środowisko, rodzaj pracy poprzedniej). Praca jest wynagradzana.

Nauczanie (ogólne i zawodowe) jest obowiązkowe, wprowadza się pracę oświatową pozaszkolną, organizuje się koła oświatowo-kulturalne, biblioteki, czytelnie, pogadanki i audycje radiowe.

Ćwiczenia fizyczne pod nadzorem lekarskim.

Od nałożenia kary dyscyplinarnej można odwołać się do prokuratora sądu okręgowego, co jednak nie wstrzymuje wykonania kary.

Tym, którzy wyróżniają się dobrym zachowaniem w zakładzie, można udzielić sześciomiesięcznego urlopu, poprzedzającego bezpośrednio minimum przebywania w zakładzie, oznaczone w k. k. Popełnienie w czasie urlopu przestępstwa lub niestosowania się do nałożonych obowiązków powoduje odwołanie urlopu, przyczem czasu urlopu nie wlicza się w okres stosowania środka zabezpieczającego.

Zawiesić należy wykonanie środka zabezpieczającego, jeżeli sąd orzekł w innej sprawie karę pozbawienia wolności lub postanowił tymczasowe aresztowanie pod zarzutem innego przestępstwa lub orzekł w innej sprawie zastosowanie środka zabezpieczającego umieszczenia w zamkniętym zakładzie dla chorych psychicznie lub w innym zakładzie leczniczym, wreszcie również wówczas, jeżeli tego wymaga stan zdrowia (dalsze zamknięcie w zakładzie może się stać groźnym dla życia) lub zachodzi potrzeba specjalnej kuracji szpitalnej.

Tworzy się zakład dla niepoprawnych przestępców w Koronowie (Ziemie Zach.). Do czasu utworzenia specjalnego zakładu dla kobiet wyodrębnia się specjalne oddziały dla kobiet w zakładach męskich. W razie braku miejsc w zakładach dla niepoprawnych umieszcza się przestępców niepoprawnych w osobnych oddziałach, utworzonych przy więzieniach — w oddziałach tych obowiązują przepisy niniejszego rozp.

Dzień wejścia rozp. w życie 20. 1. 1934.

2. Zmiana klasyfikacji więzień (rozp. Ministra Sprawiedliwości z 18. 1. 1934 — Dz. Ust. nr. 7, poz. 56).

Dotyczy zaliczenia poszczególnych więzień (oznaczonych według miejscowości) do klas (pierwszej, drugiej względnie trzeciej). Zmienia klasyfikację, opartą na przepisie § 16 rozp. Ministra Sprawiedliwości z 22. 6. 1928 o wykonaniu rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 7. 3. 1928 w sprawie organizacji więziennictwa (Dz. Ust. nr. 64, poz. 591).

Dzień wejścia w życie 1. 2. 1934.

3. Koszty utrzymania osób tymczasowo aresztowanych i osób skazanych w więzieniach i aresztach gminnych (rozp. Ministra Sprawiedl. z 15. 3. 1934. — Dz. Ust. nr. 23, poz. 175).

Ustala wysokość kosztów na czas od 1. 4. 1934 do odwołania. Dzień wejścia w życie 1. 4. 1934.

4. Uchylenie względnie ograniczenie postępowania doraźnego (rozp. Rady Ministrów z 6. 3. 1934 — Dz. Ust. nr. 20, poz. 159).

Uchylono postępowanie doraźne przed sądami powszechnemi w sprawach o przestępstwa, wymienione w § 2 pkt. a) rozporządzenia Rady Ministrów z 26. 8. 1932 o wprowadzeniu postępowania doraźnego (Dz. Ust. nr. 74, poz. 669).

Ponieważ nie uchylono punktu b) §-u 2 powyższego rozporządzenia, oznacza to utrzymanie w mocy sądów doraźnych za szpiegostwo (przestępstwa z art. 1 §§ 1—5, art. 6 §§ 2 i 3, art. 7 i 8 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 16. 2. 1928 o karach za szpiegostwo i niektóre inne przestępstwa przeciw Państwu (Dz. Ust. nr. 18, poz. 160).

Dzień wejścia w życie 13. 3. 1934.

5. Chowanie zmarłych i stwierdzenie przyczyny zgonu (rozp. Ministra Opieki Społecznej z 30. 11. 1933 — Dz. Ust. nr. 13/34, poz. 103, wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem W. R. i O. P.).

Rozporządzenie to wymienia się w niniejszym referacie, ponieważ przepisy o stwierdzaniu przyczyny zgonu mają znaczenie dla kryminologii.

Dzień wejścia w życie 14. 2. 1934.

6. Przesyłki listowe urzędowe i doręczenie pism. Tutaj należy wymienić:

A. Rozp. Ministrów Poczty i Telegrafów, Skarbu i Spraw Wewnętrznych z 22. 7. 1933 — Dz. Ust. nr. 59, poz. 448 o przesyłkach listowych urzędowych oraz w postępowaniu cywilnym i 'karnym.

Dzień wejścia w życie 1. 8. 1933.

B. Rozp. Ministra Sprawiedl. z 30. 9. 1933 — Dz. Ust. nr. 76, poz. 548 w porozumieniu z Ministrem Poczty i Telegrafów o doręczaniu pism sądowych przez pocztę w postępowaniu cywilnym i karnym.

Dzień wejścia w życie 7. 10. 1933.

C. Rozp. Ministra Sprawiedl. z 30. 9. 1933 — Dz. Ust. nr. 76, poz. 549 w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o doręczaniu pism sądowych przez organa gminne w postępowaniu cywilnym i karnym,

Dzień wejścia w życie 7. 10. 1933.

D. Rozp. Ministra Sprawiedl. z 30. 1. 1934 — Dz. Ust. nr. 10, poz. 84, wydane w porozumieniu z; Ministrem Poczty i Telegrafów w sprawie uzupełnienia rozporządzenia, wymienionego wyżej pod lit. B.

Dzień wejścia w życie 1. 2. 1934.

Prof. J. J. Bossowski, (Poznań).

3. PRAWO CYWILNE

(od 1 stycznia do 31 grudnia 1933)

1. *Kodeks zobowiązań.*

Najważniejszym dziełem ustawodawczym z zakresu prawa cywilnego jest w tym roku rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 598) zawierające kodeks zobowiązań. W 655 artykułach kodyfikuje ono i unifikuje jeden z najdonioślejszych działów prawa cywilnego i stanowi najpoważniejszy dotąd etap w ujednoczeniu prawa prywatnego materialnego. Wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1934 r.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 599) obejmuje przepisy wprowadzające kodeks zobowiązań.

2. *Odsetki.*

Przepisy wykonawcze do ustawy z 20 grudnia 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 115, poz. 950) o obniżeniu oprocentowania i przedłużeniu okresów umorzenia wierzytelności długoterminowych zabezpieczających listy zastawne i obligacje oraz wydanych na podstawie tych wierzytelności listów zastawnych i obligacyj zawierają trzy rozpo-

ządzenia Ministra Skarbu z 6 lutego 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7) odnośnie do Banku Gospodarstwa Krajowego i Państwowego Banku Rolnego (poz. 46). do listów zastawnych i obligacyj, stanowiących własność instytucyj prawa publicznego, instytucyj państwowych i Skarbu Państwa (poz. 47) oraz normujące okresy umorzenia wierzytelności zabezpieczających listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych ziemskich i miejskich, banków hipotecznych Wileńskiego Banku Ziemskiego i banków komunalnych (poz. 48). Rozporządzenie zaś Ministrów Skarbu i Sprawiedliwości z 22 maja 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 314) reguluje techniczne wykonanie konwersji wierzytelności i wydanych na ich podstawie listów zastawnych i obligacyj.

Ustawa z 29 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 213) o ulgach z zakresie oprocentowania i terminów spłaty wierzytelności hipotecznych obniża począwszy od 1 kwietnia 1933 r. odsetki od wierzytelności hipotecznych do 6% w stosunku rocznym i odrażca termin spłaty kapitału do 1 października 1934 r. Postanowienia tej ustawy nie dotyczą tak zw. kredytu zorganizowanego t. j. wierzytelności instytucyj kredytu długoterminowego, banków, spółdzielni kredytowych, komunalnych kas oszczędności, instytucyj ubezpieczeniowych, zakładów ubezpieczeń społecznych i t. p.

3. *Najem i dzierżawa.*

Ustawa z 25 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 174) o zmianie moratorium mieszkaniowego dla bezrobotnych przedłuża okres niedopuszczalności eksmisji bezrobotnych do 31 października 1933 r.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 84 poz. 625) zmieniające ustawę o ochronie lokatorów w wyjątku z pod działania tej ustawy budynki, będące własnością Skarbu Państwa, oddane w zarząd powierniczy i użytkowanie przedsiębiorstwom „Polskie Koleje Państwowe” i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”, a przeznaczone na kolejowe bądź pocztowe cele służbowe lub na pomieszczenie pracowników kolejowych bądź pocztowych oraz budynki, położone na obszarze stacyj i linii kolejowych, będące własnością kolei prywatnych użytku publicznego i przeznaczone na cele wyżej wymienione.

Ustawa z 28 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 23 poz. 187) o wstrzymaniu eksmisji dzierżawców gruntów zajętych pod budynki i położonych w obrę-

bie wsi i osad na obszarze okręgów sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie uznaje niedopuszczalność eksmisji właścicieli budynków mieszkalnych i stanowiących ich przynależność zabudowań gospodarczych wybudowanych przed 1 kwietnia 1930 r. na dzierżawionych gruntach, chociażby odnośne umowy dzierżawne wygasły lub budynki uległy zniszczeniu wskutek działań wojennych, pożaru lub innych klęsk żywiołowych. Oplata dzierżawna w wypadkach ukończenia umowy dzierżawnej wynosi 1 zł od każdego rubla, którego płacono z tego tytułu według kontraktu lub w braku kontraktu według miejscowych norm dzierżawnych z 1914 r. Ustawa ta obowiązuje do dnia 1 kwietnia 1938 r.

Ustawa z 28 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 250) o wykupie przez dzierżawców gruntów, zajętych pod budynki oraz gruntów czynszowych w miastach i miasteczkach na obszarze sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie daje dzierżawcom prawo wykupu na własność bez zgody właścicieli gruntów, znajdujących się w ich posiadaniu i użytkowaniu na zasadzie umów wieczysto-czynszowych, wieczysto-dzierżawnych i emfiteutycznych i t. p. Cenę wykupu w razie braku zgody stron oznacza sąd grodzki przez przeliczenie na pieniądze rocznej wartości wszystkich czynszów i powinności, spłacie ulegających, a następnie skapitalizowanie ich mnożąc przez 20. Przy przeliczeniu opłat na złote liczy się 1 rubel z okresu przed 1914 r. jako równy 4,58 zł, a jeden zloty z tego okresu 0,678 złotego obecnego. Prawo przymusowego wykupu gruntu dzierżawionego przysługuje również właścicielom budynków mieszkalnych, wybudowanych przed 26 wrześnią 1922 r. na dzierżawionych gruntach, o ile w dniu ogłoszenia tej ustawy grunty owe są w ich posiadaniu. Pragnący korzystać z prawa wykupu powinni udowodnić, że grunt pierwotnie był wydzierżawiony celem postawienia na nim budynków mieszkalnych. Szereg osób nie może z tego prawa korzystać, między innymi nie posiadające obywatelstwa polskiego oraz prawomocnie skazane za dezercję lub za przestępstwo przeciw Państwu Polskiemu. Ceny wykupu oznacza sąd i stanowi ją wartość gruntu w chwili wszczęcia postępowania o wykup zmniejszona o tyle setnych części ile lat upłynęło od pierwszego wzniesienia budynków przez dzierżawców; zmniejszenie to nie może jednak przekraczać pięćdziesięciu setnych części wartości gruntu. Sąd może cenę wykupu rozłożyć na raty, nie dłużej jednakże niż na lat 10. Do czasu uiszcze-

nia całkowitej ceny wykupu nie wolno bez zgody byłego właściciela zbywać wykupionej nieruchomości pod rygorem nieważności tej czynności z mocy samego prawa.

4. *Hipoteka.*

Ustawa z 15 lutego 1933 (Dz. U. R. P. Nr. 17, poz. 111) o wpisywaniu do ksiąg hipotecznych na rzecz Skarbu Państwa prawa własności nieruchomości państwowych, będących w zarządzie państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf, Telefon postanawia, że prawo własności tych nieruchomości, które były własnością i w posiadaniu Skarbu Państwa w dniu 30 czerwca 1930 r. ma być do ksiąg hipotecznych wpisane. Wpis następuje na podstawie deklaracji Prezesa tej Dyrekcji Poczty i Telegrafów, w której granicach nieruchomości się znajduje. Ustawa obowiązuje na obszarach sądów apelacyjnych warszawskiego, lubelskiego i wileńskiego.

Ustawa z 17 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 166) o uproszczeniach stosowanych przy regulacji hipotek parcelowanych gruntów państwowych reguluje przepisanie tytułu własności gruntów przekazanych urzędowi ziemskiemu do parcelacji na mocy art. 9 ustawy z 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej oraz gruntów rozparcelowanych łub nadanych osadnikom wojskowym na podstawie ustawy z 17 grudnia 1920 r. (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 4 poz. 18), rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 listopada 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 80 poz. 628) i ustawy z 14 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 335), jeżeli grunty te stanowiły zapas ziemi w rozumieniu pkt. a) cz. 1 art. 2 ustawy o wykonaniu reformy rolnej. Pierwiastkowa regulacja hipotek może być wszczęta na wniosek okręgowego urzędu ziemskiego. Ujawnienie w księgach hipotecznych orzeczeń ustalających przeniesienie prawa własności rozparcelowanych gruntów oraz aktów nadawczych wydanych osadnikom wojskowym następuje wyłącznie na wniosek właściwych urzędów ziemskich. Tytuł własności może być przepisany na nabywców bez przeniesienia na nabyte działki hipotek i praw rzeczowych ciężających na tych gruntach z wyjątkiem wierzytelności instytucji kredytu długoterminowego oraz służebności gruntowych. Skarb Państwa natomiast zaspokoi wszelkie pretensje, wynikające z praw, które nie zostały przepisane w hipotece na nabywców.

Kwestji uproszczenia regulacji stanu hipotecznego gruntów pochodzących z parcelacji przy-

watnej dotyczą trzy ustawy, a mianowicie: z 28 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 252) o zmianie ustawy z 23 marca 1929 o uregulowaniu stanu hipotecznego nieruchomości, oddanych w toku parcelacji w posiadanie nabywców na obszarze województw: •krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego; z tej samej daty (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 267) na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego oraz z tej samej daty (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 278) na obszarze województw centralnych i wschodnich. Pierwsza i trzecia ustawa są nowelami, druga nową ustawą wydaną na wzór ustawy z 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 308) wydanej dla województw centralnych i wschodnich. Zatrzymując przymusową segregację hipotek dają wszystkie te ustawy sądowi prawo ustalenia na wniosek jednej ze stron wysokości reszty niezapłaconej ceny kupna, do rozłożenia jej na raty nic więcej niż na 20 lat i do obniżenia oprocentowania nie niżej jednak niż na 3% w stosunku rocznym. W przeciwieństwie do dawnych, nowe te ustawy nie wykluczają możliwości prowadzenia egzekucji z nieruchomości objętej postępowaniem regulującym. Jedynie tylko wpis ostrzeżenia o wszczęciu postępowania ma ten skutek, że na nabywcę z licytacji przechodzą wszelkie prawa i obowiązki, jakie miał poprzedni właściciel względem nabywców działek z parcelacji.

Analogiczny przepis co do egzekucji wprowadza rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 626) do ustawy z 13 marca 1929 r. o umowach sprzedaży lub przyrzeczenia sprzedaży nieruchomości ziemskich na obszarze sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie.

Ustawa z 29 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 271) w sprawie zmian w ustawie z dnia 12 marca 1932 r. o ułatwieniu spłaty uciążliwych zobowiązań obciążających gospodarstwa rolne, i w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 sierpnia 1932 o segregacji wierzytelności na nieruchomościach ziemskich, parcelowanych w celu spłaty uciążliwych zobowiązań uchyla postępowanie konwokacyjne przewidziane w art. 7—16 dawnego rozporządzenia.

Wedle art. 82 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 609) zawierającego prawo o notaryjacie umowy o przejście, ograniczenie lub obciążenie prawa własności nieruchomości powinny być pod nieważnością samej umowy sporządzone w formie aktu nota-

realnego. Na obszarze jednak sądów apelacyjnych w Poznaniu i Toruniu oraz sądu okręgowego w Katowicach dokonanie wpisu w księdze gruntowej czyni ważną umowę, zawartą bez zachowania formy aktu notarialnego (art. 147).

5. *Rozporządzenia ostatniej woli.*

Ustawa z 17 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 226) o rozporządzeniach ostatniej woli osób wojskowych unifikuje przepisy partykularne obowiązujące w tej materji w różnych częściach państwa. Prawo sporządzenia rozporządzenia ostatniej woli wedle postanowień tej ustawy przysługuje w czasie mobilizacji, wojny lub przebywania w niewoli żołnierzom w służbie czynnej, osobom pełniącym służbę pomocniczą, powołany do osobistych świadczeń wojennych, towarzyszącym jednostce wojskowej oraz wziętym w charakterze słuźbowym na pokład wojennego okrętu lub statku powietrznego. Rozporządzenie jest ważne, jeżeli testator je własnoręcznie napisał i podpisał, albo własnoręcznie podpisał a prócz niego podpisali je dwaj świadkowie, albo będąc rannym lub chorym złożył je ustnie w obecności dwóch świadków albo wreszcie zeznał ustnie ostatnią wolę do protokołu wobec sędziego wojskowego. Świadkiem może być każda osoba, która ukończyła lat 17 i posiada pełnię władz umysłowych i rozpoznanie swych czynów. Świadkowie nie muszą być równocześnie obecni. Rozporządzenie traci moc prawną w rok po ustaniu okoliczności, które upoważniały do sporządzenia go wedle postanowień tej ustawy.

Prof. Alfred. Ohanowicz

(Poznan).

4. PROCES CYWILNY

(od 1 kwietnia 1933 do 31 marca 1934 r.).

A. I. Kodeks Postępowania Cywilnego w redakcji z dnia 1-go grudnia 1932 r. (Dz. Ust., poz. 934) doznał kilku drobnych zmian i uzupełnień o charakterze wykonawczym. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 (Dz. Ust., poz. 603) w sprawie zmiany Kodeksu Postępowania Cywilnego określa dokładniej sprawy podpadające pod art. 418, liczbę 3 kpc, wyjaśniając, że idzie tu o sprawy o roszczenia pieniężne, zgłoszone choćby wzamian innego przedmiotu. W wykonaniu zaś art. 143 kpc Min. Spraw, wydał rozp. z 30 września 1933 (Dz. Ust., poz. 548) o doręczaniu pism sądowych przez pocztę w postępowaniu cywilnem i kaniem, uzupełnione przez rozp. z 30 stycznia

1934 (Dz. Ust., poz. 84) oraz ogłosił dalsze rozp. z 30 września 1933 (Dz. Ust., poz. 549) o doręczaniu pism sądowych przez organa gminne w postępowaniu cywilnym i karnym. W tym związku należy też wymienić rozp. Min. Poczty i Telegrafów, Skarbu i Spraw Wewnętrznych z 22 lipca 1933 (Dz. Ust., poz. 448) o przesyłkach listowych urzędowych oraz w postępowaniu cywilnym i karnym. — W łączności z postępowaniem egzekucyjnym stoi rozp. Min. Spraw, z 1 kwietnia 1933 (Dz. Ust., poz. 282) w sprawie zwolnienia niektórych instytucyj kredytowych od obowiązku składania rękojmi przy przetargu nieruchomości. Rozporządzenie to wydane w wykonaniu art. 688 kpc zwalnia od obowiązku składania rękojmi: Bank Polski, Bank Gospodarstwa Krajowego, Państwowy Bank Rolny oraz Pocztową Kasę Oszczędności. Postanowienie 54 art. 575 kpc. doznało uzupełnienia przez, ustawę z 17 marca 1933 (Dz. Ust., poz. 258) zmieniającą ustawę z 2 kwietnia 1925 (Dz. Ust., poz. 312 w brzmieniu ustawy z 28 stycznia 1932 Dz. Ust., poz. 122) o potrąceniach z uposażenia osób wojskowych oraz funkcjonariuszów państwowych w administracji wojskowej. Dalej reguluje rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości i innych właściwych ministrów z dnia 12-go lipca 1933 (Dz. Ust., poz. 421) sprawę kosztów egzekucyjnych oraz taksy dla notariuszów prowadzących licytację nieruchomości egzekwowanych we własnym zakresie przez Państwowy Bank Rolny. Poza to rozporządzenie Min. Spraw z 10 marca 1934 r. (Dz. Ust., poz. 179) zmieniło w niektórych punktach instrukcję dla komorników. Wreszcie należy w tym związku wymienić również i rozp. Min. Skarbu z 15 listopada 1933 r. (Dz. Ust., poz. 754) w sprawie opłat stemplowych wiążących się z przejściem własności nieruchomości w toku postępowania egzekucyjnego. — W przepisach wprowadzających kodeks postępowania cywilnego rozp. Prez. Rzeczp. z 5 sierpnia 1933 r. (Dz. Ust., poz. 461) wprowadziło zmianę w art. XVII, § 1, punkt 13, skreślając ten punkt i regulując w sprawach już wszczętych zastępstwo stron. Z dziedziny ustroju sądownictwa należy podkreślić, że ustawa z 28 marca 1933 (Dz. Ust., poz. 270) o kartelach ustanowiła przy Sądzie Najwyższym Sąd Kartelowy, orzekający na wniosek Ministra Przemysłu i Handlu. Do ustawy tej wydano rozp. wykonawcze z 28 czerwca 1933 (Dz. Ust., poz. 381), dalej rozp. z 4 lipca 1933 (Dz. Ust., poz. 382) o zgłaszaniu uchwał i postanowień karteli oraz dalsze, rozp. z 4 lipca 1933 (Dz. Ust., poz. 383) o rejestrze kartelowym. — Stanowiska sędziów sędziów dotyczy rozp. Prez. Rzeczp. z 28 października 1933 r. (Dz. Ust., poz. 665) o uposażeniu sędziów w sądownictwie

powszechnem i administracyjnym oraz prokuratorów. Dalsze zaś rozporządzenie z tego samego dnia (Dz. Ust., poz. 668) zmieniło ustawę z 11 grudnia 1933 o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych. Jednolity tekst tej ustawy ogłosiło obwieszczenie Min. Skarbu z 20 lutego 1934 (Dz. Pst., poz. 160). Rozporządzenie Rady Ministrów z 19 grudnia 1933 (Dz. Ust., poz. 782) ustaliło zasady zaseregowania do grup uposażenia sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnym, prokuratorów oraz asesorów i aplikantów sądowych, a pozatem unormowało sprawę dodatków lokalnych i funkcyjnych. Dalsze rozporządzenie Rady Ministrów z 20 stycznia 1934 (Dz. Ust., poz. 63) ustaliło termin płatności uposażenia. Pozatem Rada Ministrów wydała rozporządzenie z 28 stycznia 1934 (Dz. Ust., poz. 79) o ulgach dla funkcjonarjuszów państwowych, prokuratorów oraz asesorów i aplikantów sądowych przy przejazdach kolejami państwowymi a w innem rozporządzeniu z tego samego dnia (Dz. Ust., poz. 81) unormowało sprawę pomocy lekarskiej. Wynagrodzenia prezesów i członków Trybunału Kompetencyjnego reguluje rozp. Rady Ministrów z 28 stycznia 1934 (Dz. Ust., poz. 73). Wreszcie należy jeszcze wymienić rozp. Rady Min. z 28 stycznia 1934 (Dz. Ust., poz. 82) o opłatach za mieszkania, zajmowane przez funkcjonarjuszów państwowych w hudynekach państwowych przez Skarb Państwa wynajmowanych lub administrowanych. — Sprawa adwokatury dotyczy rozp. Min. Spraw, z 1 kwietnia 1933 (Dz. Ust., poz. 201) o wynagrodzeniu adwokatów za wykonywanie czynności zawodowych. Zagadnienia zastępstwa stron przez pełnomocników dotyka też ustawa z 28 marca 1933 (Dz. Ust., poz. 269) o biurach pisania podań oraz o zakazie udzielania porad prawnych i prowadzenia cudzych spraw. Do ustawy tej wydano rozporządzenie wykonawcze z 27 września 1933 (Dz. Ust. poz. 544). — Podobnie jak sprawę adwokatury uregulowano też jednolicie dla całego państwa zagadnienie notarjatu. Nastąpiło to przez rozp. Prez Rzeczp. z 27 października 1933 (Dz. Ust., poz. 609) zawierające „Prawo o notarjacie”. Rozporządzenie zaś Min. Spraw, z 31 października 1933 (Dz. Ust., poz. 685) ustaliło ilość stanowisk notarjuszów i ich siedzib urzędowych (por. do tego również i poz. 18 z roku 1933 i poz. 22 z roku 1934 oraz poz. 206 z tegoż roku). Dalsze rozp. wydane tego samego dnia (Dz. Ust., poz. 686) mówi o pieczęciach notarjuszów i organów izb notarjalnych a rozporządzenie z 12 grudnia 1933 (Dz. Ust., poz. 764) o księgach notarjuszów. Wreszcie rozp. Min. Spraw, z 28 grudnia 1933 (Dz. Ust., poz. 803) ustala tryb po-

stępowania przy zwalnianiu notariuszów trwale niezdolnych do służby. Wspomnieć też jeszcze należy o rozp. Min. Spraw, z 12 grudnia 1933 (Dz. Ust., poz. 761) o taksie notariuszów prowadzących licytacje nieruchomości egzekwowanych przez niektóre towarzystwa kredytowe ziemskie i miejskie oraz banki hipoteczne.

II. Szereg ustaw i rozporządzeń wydano celem zwalczania kryzysu, w szczególności w rolnictwie. Ogólne znaczenie posiada ustawa z 29 marca 1933 (Dz. Ust., poz. 213) o ulgach w zakresie oprocentowania i terminów spłaty wierzytelności hipotecznych (por. też rozp. Min. Skarbu z 21 maja 1933 Dz. Ust., poz. 332) oraz ustawa z 29 marca 1933 (Dz. Ust., poz. 255) w sprawie wysokości odsetek od wkładów i innych lokat pieniężnych w komunalnych kasach oszczędności i spółdzielniach. Poza to wydano szereg ustaw i rozporządzeń mających w szczególności znaczenie dla rolnictwa a wkraczających bezpośrednio lub pośrednio w dziedzinę ustroju sądów powszechnych i postępowania cywilnego. Ustawa z 28 marca 1933 (Dz. Ust., poz. 253) tworzy urzędy rozjemcze do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich (por. też rozp. z 15 listopada 1933, poz. 728 i rozp. z 10 czerwca 1933 Dz. Ust., poz. 343 w sprawie opłat) a ustawa z 29 marca 1933 (Dz. Ust., poz. 271) wprowadza zmiany w ustawie z 12 marca 1932 (Dz. Ust., poz. 221 ze zmianami wprowadzonymi przez rozp. Prez. Rzpl. z 27 października 1932 Dz. Ust., poz. 816) o ułatwieniu spłaty uciążliwych zobowiązań, obciążających gospodarstwa rolne, oraz w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczp. z 23 sierpnia 1932 r. o segregacji wierzytelności na nieruchomościach ziemskich parcelowanych w celu spłaty uciążliwych zobowiązań. Obwieszczenia zaś Min. Rolnictwa i Reform Rolnych z 28 czerwca 1933 (Dz. Ust., poz. 423 i 424) ogłaszają jednolity tekst wspomnianej codopiero ustawy z 12 marca 1932 i przytoczonego rozporządzenia z 23 sierpnia 1932 r. Reformy rolnej dotyczy ustawa z 28 marca 1933 (Dz. Ust., poz. 265) o wynagrodzeniu za nieruchomości ziemskie, wypłacanem na podstawie ustawy z 28 grudnia 1925 o wykonaniu reformy rolnej (Dz. Ust. z 1926 r., poz. 1). Z innych prac ustawodawczych dotyczących rolnictwa należy jeszcze wymienić obwieszczenie Min. Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 25 sierpnia 1933 (Dz. Ust., poz. 516) w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z 18 marca 1932 o wykupie gruntów podlegających ustawie w przedmiocie ochrony drobnych dzierżawców rolnych (Dz. Ust., poz. 307), dalej rozp. Prez. Rzeczp. z 28 października 1933 (Dz. Ust., poz. 658) o przejmowaniu na własność Państwa

gruntów za niektóre należności pieniężne, wreszcie rozp. Min. Skarbu z 9 marca 1934 (Dz. Ust., poz. 173) w sprawie zmian w rozporządzeniu Min. Skarbu z 26 czerwca 1933 (Dz. Ust., poz. 395) o zasadach udzielania pomocy instytucjom zawierającym układy z dłużnikami w zakresie wierzytelności rolniczych. W końcu należy jeszcze przytoczyć ustawę z 9 marca 1934 (Dz. Ust., poz. 199) o ustaleniu granic nieruchomości ziemskich przy przebudowie ustroju rolnego.

III. Z ustaw i rozporządzeń dotyczących różnych dziedzin prawnych a wkraczających również i w dziedzinę procesową należy wymienić rozp. Min. Skarbu z 10 lipca 1933 (Dz. Ust., poz. 437) znoszące urzędy katastralne i przekazujące ich agendy urzędem skarbowym. Dalej trzeba tu wymienić rozp. Min. Skarbu i Spraw, z 22 maja 1933 (Dz. Ust., poz. 314) w sprawie wykonania konwersji wierzytelności długoterminowych zabezpieczających listy zastawne i obligacje oraz konwersji tych listów zastawnych i obligacyj. Wreszcie rozp. Rady Min. z 29 września 1933 (Dz. Ust., poz. 580) powierza Prokuratorji Generalnej zastępstwo sądowe interesów masy likwidacyjnej b. Komitetu Floty Narodowej. Nie można też pominąć podkreślenia, że rozp. Prez. Rzeczp. z 27 października 1933 (Dz. Ust., poz. 598) ogłosiło jednolity „Kodeks zobowiązań” wraz z przepisami wprowadzającymi (Dz. Ust., poz. 599), który w dziedzinie procesowej wielkie będzie miał znaczenie w szczególności dla postępowania dowolnego. — W końcu trzeba jeszcze wymienić rozp. Prez. Rzeczp. z 27 października 1933 (Dz. Ust., poz. 625) zmieniające ustawę o ochronie lokatorów.

IV. Z umów międzynarodowych należy wymienić międzynarodową konwencję radiotelegraficzną podpisaną w Waszyngtonie dnia 25 listopada 1927 r. (Dz. Ust., poz. 430; do tego por. poz. 431 oraz oświadczenie rządowe z 22 sierpnia 1933 Dz. Ust., poz. 508). Dalej przytoczyć trzeba oświadczenie rządowe z 15 lipca 1933 (Dz. Ust., poz. 469) w sprawie rozciągnięcia na Kolonje i Protektoraty brytyjskie oraz na terytorja pozostające pod mandatem brytyjskim konwencji między Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej a Jego Królewską Mością odnośnie do Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanji i Północnej Irlandji w przedmiocie postępowania w sprawach cywilnych i handlowych, podpisanej w Warszawie dnia 26-go sierpnia 1931 roku. Do konwencji tej odnosi się również i oświadczenie rządowe z 5 grudnia 1933 (Dz. Ust., poz. 31 z roku 1934) o przystąpieniu do niej Australji, terytorjów Papua, wyspy Norfolk i brytyjskich terytorjów mandatowych Nowej Gwinei i Nauru. Między Niemcami a Polską zawarto układ o zaprzestaniu działalności

Mieszanego Trybunału rozjemczego niemiecko-polskiego, podpisany w Paryżu dnia 1 grudnia 1931 (Dz. Ust., poz. 513 i por. do tego oświadczenie rządowe z 1 września 1933 o wymianie dokumentów ratyfikacyjnych Dz. Ust., poz. 514). W łączności z tem wydano rozp. Min. Skarbu, Spraw Zagranicznych i Spraw, z 19. stycznia 1934 (Dz. Ust., poz. 131) w sprawie fundusów Mieszanego Trybunału Rozjemczego polsko-niemieckiego w Paryżu. Wreszcie trzeba jeszcze zaznaczyć dokonanie zmian w regulaminie procesowym Górnośląskiego Trybunału Rozjemczego, przewidzianym w polsko-niemieckiej Konwencji Górnośląskiej, podpisanej w Genewie dnia 15 maja 1922 r. Zmiany te zawarte są w oświadczeniu rządowym z 5 maja 1933 r. (Dz. Ust., poz. 316).

B. Ustawodawstwo dla poszczególnych dzielnic posiada już tylko znaczenie drugorzędne.

I. Z prac ustawodawczych przeznaczonych dla b. zaboru rosyjskiego należy — jeżeli pominąć rozporządzenia o zmianie okręgów sądowych (Dz. Ust., poz. 200; 463; 543 i 585), o utworzeniu w Suwałkach wydziału zamiejscowego sądu okręgowego w Grodnie (Dz. Ust., poz. 468) oraz ustanowieniu Sądu Pracy w Warszawie (Dz. Ust., poz. 774) — przede wszystkim wymienić rozp. Min. Spraw, z 4 stycznia 1934 (Dz. Ust., poz. 5) o wprowadzeniu w życie z dniem 15 stycznia 1934 r. przepisów kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu upominawczem na obszarze Sądu Okręgowego w Kaliszu oraz Sądów Grodzkich w Aleksandrowie, Brześciu Kujawskim, Chodczu, Lipnie, Radziejowie i Włocławku. Poza tem trzeba przytoczyć ustawę z 28 marca 1933 (Dz. Ust., poz. 250) o wykupie przez dzierżawców gruntów zajętych pod budynki oraz gruntów czynszowych w miastach i miasteczkach na obszarze sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie oraz ustawę z 28 marca 1933 (Dz. Ust., poz. 251) o zmianie rozp. Prez. Rzeczp. z 1 lutego 1927 (Dz. Ust., poz. 74) o zniesieniu służebności w województwach: kieleckim, lubelskim, łódzkim, warszawskim i w zachodniej części województwa białostockiego. Z innych ustaw mających znaczenie dla procesu cywilnego trzeba jeszcze wymienić ustawę z 28 marca 1933 (Dz. Ust., poz. 277) o wynagrodzeniu za nieruchomości ziemskie przejęte na własność Państwa z mocy art. 2 ustawy z 17 grudnia 1920 o przejęciu na własność Państwa ziem w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. Ust. z 1921, poz. 17) oraz ustawę z 28 marca 1933 (Dz. Ust., poz. 278) w sprawie zmiany ustawy z 18 marca 1932 (Dz. Ust., poz. 308) o uregulowaniu prawa własności gruntów oddanych w drodze parcelacji w posiadanie nabywców na obszarze województw centralnych

i wschodnich, wreszcie również i rozp. Prez. Rzeczp. z 27 października 1933 (Dz. Ust., poz. 626) w sprawie zmiany ustawy z 13 marca 1929 o umowach sprzedaży lub przyrzeczeniu sprzedaży nieruchomości ziemskich. W końcu trzeba zanotować obwieszczenie Min. Skarbu z 4 kwietnia 1933 (Dz. Ust., poz. 293) w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozp. Prez. Rzeczp. z 22 marca 1928 r. o likwidacji mienia byłych rosyjskich osób prawnych.

II. W odniesieniu do b. zaboru austriackiego należy poza rozporządzeniami, zmieniającymi okręgi sądowe lub tworzącymi nowe sądy grodzkie (Dz. Ust., poz. 392; 393; 433 i 775), przytoczyć rozp. prezesa Rady Ministrów wraz z właściwymi ministrami z 25 marca 1933 (Dz. Ust., poz. 197) w sprawie wykonania postanowień Konkordatu zawartego pomiędzy Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską. Rozporządzenie to wylicza ustawy, które z chwilą wejścia w życie Konkordatu czyli z dniem 2 sierpnia 1925 r. przestały na ziemiach b. zaboru austriackiego obowiązywać zgodnie z postanowieniem art. XXV Konkordatu. Obowiązuje ono na obszarze sądów apelacyjnych w Krakowie i Lwowie oraz w okręgu sądu okręgowego w Cieszynie. Poza tem należy wymienić ustawę z 28 marca 1933 (Dz. Ust., poz. 276) o zmianie ustawy z 23 marca 1929 r. o uregulowaniu stanu hipotecznego nieruchomości oddanych w toku parcelacji w posiadanie nabywców na obszarze województw i krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego. Wreszcie trzeba zanotować rozp. Min. Spraw, z 10 maja 1933 (Dz. Ust., poz. 304) w sprawie uchylenia rozporządzeń Min. Spraw, z 10 grudnia 1902 i 10 stycznia 1903 o ustanowieniu sądowych hal licytacyjnych w Krakowie i Lwowie.

///. O ile idzie o Ziemię Zachodnie i Górny Śląsk należy podkreślić rozp. Prez. Rzeczp. z 27 października 1933 (Dz. Ust., poz. 634) o zniesieniu Sądu Apelacyjnego w Toruniu, o zmianie granic okręgów Sądów Apelacyjnych w Poznaniu i Warszawie, zniesieniu Sądu Okręgowego we Włocławku oraz zmiany granic okręgów sądów okręgowych w Łodzi i Toruniu. Do tego Min. Spraw, wydał rozporządzenie wykonawcze z dnia 31 października 1933 (Dz. Ust., poz. 687). Przytoczone wyżej rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej posiada o tyle większe znaczenie, że od-tąd okręg Sądu Apelacyjnego w Poznaniu obejmować będzie nie-tylko ziemie b. zaboru pruskiego, lecz również i ziemie b. Królestwa Kongresowego. Poza tem należy jeszcze wymienić rozp. Prez. Rze-czypospolitej z 5 sierpnia 1933 (Dz. Ust., poz. 462) w sprawie zmiany niektórych postanowień ustaw o sądach prze-mysłowych i sądach kupieckich. Wreszcie należy jeszcze przytoczyć oświadczenie Prezesa Rady Ministrów z 12 lipca

1933 (Dz. Ust., poz. 428) o wyrażeniu zgody Sejmu Śląskiego na wejście w życie na obszarze województwa śląskiego rozporządzenia Prez. Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 (Dz. Ust., poz. 468 w brzmieniu ustawy z 17 marca 1932 Dz. Ust., poz. 293 oraz ustawy z 21 marca 1933 Dz. Ust., poz. 209) o prawie przemysłowym (por. art. 165 i 166). Odnośną ustawę śląską z 17 maja 1933 ogłoszono w „Dzienniku Ustaw Śląskich” z 25 maja 1933, Nr. 15, poz. 27-

Prof. Br. Stelmachowski (Poznań).

5. KRONIKA USTAWODAWCZA

(za czas od 31 marca do 30 maja)

Ustawy:

34. z dn. 13. III. 1934 o zmianie ustawy z dn. 13. III. 1933 o Funduszu Pracy (Dz. U. Nr. 29, poz. 235).
35. z dn. 13. III. 1934 o zmianie przepisów o majątkach rodowycli w woj. wschodnich (Dz. U. Nr. 29, poz. 236).
36. z dn. 15. III. 1934 o ułatwieniu spłaty zaległych składek i opłat na rzecz instytucji ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr. 29, poz. 237).
37. z dn. 15. III. 1934 o opłatach stemplowych od spółek (Dz. U. Nr. 29, poz. 238).
38. z dn. 15. III. 1934 o ulgach w zakresie opłat stemplowych od pism, stwierdzających czynności prawne, związane z portami polskiego obszaru celnego (Dz. U. Nr. 29, poz. 239).
39. z dn. 15. III. 1934 o zamianie niektórych gruntów państwowych (Dz. U. Nr. 29, poz. 240).
- 40/41. z dn. 15. III. o zamianie i sprzedaży niektórych gruntów i nieruchomości państwowych (Dz. U. Nr. 29, poz. 240 i 241).
42. z dn. 15. III. 1934 o wynagrodzeniu za grunty., wyłączone na rzecz gminy (Dz. U. Nr. 29, poz. 242).
43. z dn. 5. III. 1934 o ratyfikacji umowy polski z Niemcami o przewozie więźniów przez Polskę i obszar w. m. Gdańska, podpisany wraz z załącznikami w Berlinie 13. II. 1933 (Dz. Ust. Nr. 30, poz. 260).
44. z dn. 5. III. 1934 o ratyfikacji konwencji międzynarodowej o zwalczaniu fałszowania pieniędzy, podpisanej w Genewie 20. IV. 1929 wraz z protokołem, oraz protokołu fakultatywnego podpisanego tegoż dnia w Genewie (Dz. U. Nr. 30, poz. 261).

45. z dn. 10. III. 1934 o wykonaniu koncesji z Austrią z zakresu rozrachunków dawnego austr. ubezpieczenia pensyjnego funkcjonariuszy i ubezpieczenia górników od wypadków (Dz. U. Nr. 30, poz. 262).
46. z dn. 15. III. 1934 o ratyfikacji umowy handlowej między Polską a Austrią podpisanej w Wiedniu 11. X. 1933 wraz z aneksami A. B. C. D. E. F., protokołem końcowym, porozumieniem sanitarno-weterynaryjnym i dołączonym doń protokołem końcowym (Dz. U. Nr. 30, poz. 263).
47. z dn. 15. III. 1934 o ratyfikacji konwencji weterynaryjnej między Polską a Estonią podpisanej w Tallinie 26. IX. 1933 wraz z protokołem końcowym i wzorami weterynaryjnych świadectw Nr. 1, 2, 3 i 4 (Dz. U. Nr. 30, poz. 264).
48. z dn. 15. III. 1934 o ratyfikacji porozumienia celnego między Polską a Niemcami w formie wymiany not z 14. X., 31. X., 15. XI. i 30. XI. 1933 (Dz. U. Nr. 30, poz. 265).
49. z dn. 15. III. 1934 o ratyfikacji układu między Prezydentem Rzplitej Polskiej a Królem W. Brytanji, Irlandji i t. d. w sprawie traktowania komiwojazerów i ich próbek, podpisanego wraz z I, II załącznikami w Warszawie 26. X. 1933 (Dz. U. Nr. 30, poz. 266).
50. z dn. 15. III. 1934 o ratyfikacji protokołu dotyczącego stosunków handlowych między Polską a Danją, podpisanego wraz z aneksami A i B w Kopenhadze 10. I. 1934 (Dz. U. Nr. 30, poz. 267).
51. z dn. 15. III. 1934 o przystąpieniu Polski do międzynarodowej konwencji o bezpieczeństwie na morzu, podpisanej w Londynie 31. V. 1929 wraz z załącznikami I i II oraz aktem końcowym międzynarodowej konferencji o bezpieczeństwie życia na morzu (Dz. U. Nr. 30, poz. 268).
52. z dn. 15. III. 1934 o przystąpieniu Polski do konwencji o ochronie kabli podmorskich podpisanej w Paryżu wraz z artykułem dodatkowym i protokołem podpisanym 14. III. 1884 do deklaracji podpisanej w Paryżu 1. XII. 1886 i 23. III. 1887 za Niemcy oraz do protokołu zamknięcia, podpisanego w Paryżu 7. VII. 1887 (Dz. U. Nr. 30, poz. 269).
53. z dn. 15. III. 1934 o zmianie ustawy z 26. III. 1920 w przedmiocie urządzenia i założenia Polskiej Państwowej Loterii Państwowej (Dz. U. Nr. 30, poz. 270).
54. z dn. 9. III. 1934 o oznaczaniu wyrobów twórczości polskiej (Dz. U. Nr. 31, poz. 273).
55. z dn. 10. III. 1934 o ochronie przyrody (Dz. U. Nr. 31, poz. 274).

56. z dn. 15. III. 1934 o Izbach lekarskich (Dz. U. Nr. 31, poz. 275).
57. z dn. 13. III. 1934 o nadzorze nad hodowlą koni (Dz. U. Nr. 32, poz. 284).
58. z dn. 13. III. 1934 o ochronie porządku na kolejach użytku publicznego (Dz. U. Nr. 32, poz. 285).
59. z dn. 13. III. 1934 o morskich opłatach portowych (Dz. U. Nr. 32, poz. 286).
60. z dn. 13. III. 1934 o zmianie dekretu z 3. I. 1919 o zatwierdzeniu projektów pomników ze stanowiska artystycznego (Dz. U. Nr. 33, poz. 298).
61. z dn. 15. III. 1934 o ratyfikacji umowy między Polską a Niemcami podpisanej w Berlinie 14. III. 1933 o zmianie przepisów wykonawczych, rozdz. X. konwencji między Niemcami a Polską i w. m. Gdańskiem w sprawie wolności tranzytu między Prusami Wschodnimi a reszta Niemiec z 21. IV. 1921 (Dz. Ust. Nr. 33, poz. 299).
62. z dn. 13. III. 1934 o filmach i ich wyświetlaniu (Dz. U. Nr. 36, poz. 323).
63. z dn. 13. III. 1934 o zmianie ustawy o spółdzielniach (Dz. U. Nr. 38, poz. 342).
64. z dn. 15. III. 1934 o ordynacji podatkowej (Dz. U. Nr. 39, poz. 346).
65. z dn. 15. III. 1934 o zmianie rozp. Prez. Rzplitej z 24. XI. 1927 o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. U. Nr. 39, poz. 347).
66. z dn. 5. III. 1934 o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej i owiec (Dz. U. Nr. 40, poz. 349).
67. z dn. 10. III. 1934 o zmianie rozp. Prez. Rzplitej z 7. Vi. 1927 o prawie przemysłowem (Dz. U. Nr. 40, poz. 350).
68. z dn. 13. III. 1934 o ochronie przed pożarami i innymi klęskami (Dz. U. Nr. 41, poz. 365).